

วารสารธรรมเพื่อชีวิต

Journal of Dhamma for Life

วารสารธรรมเพื่อชีวิต

JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE

ISSN: 2822-048X

<https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index>

วารสารธรรมเพื่อชีวิต

Journal of Dhamma for Life

Original Article

DOI: 10.14456/jdl.2023.21

การประยุกต์ใช้สาราณียธรรม 6 ในการปฏิบัติงานของพนักงาน

ฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย

An Application Of Sarāṇīyadhamma In the working of Business Network Management Staff, Kasikornthai Bank

ปณณภา บุญรุ่งเกียรติ*

Punnapha Boonrungrat*

ARTICLE INFO

Name of Author:

ปณณภา บุญรุ่งเกียรติ

บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Punnapha Boonrungrat

Graduate School, Mahamakut Buddhist University, Thailand

Corresponding Author* Email:

perathud14@gmail.com

คำสำคัญ:

สาราณียธรรม 6; พนักงานธนาคารกสิกรไทย

Keywords:

Sarane Dharma 6; Kasikorn Bank Officers

Article history:

Received: 11/07/2023

Revised: 25/08/2023

Accepted: 05/09/2023

Available online: 22/09/2023

How to Cite:

Boonrungrat, P. (2023). An Application Of Sarāṇīyadhamma In the working of Business Network Management Staff, Kasikornthai Bank. Journal of Dhamma for Life, 29(3), 1-10.

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study an application of Sarāṇīyadhamma in working of business network management staff, Kasikornthai Bank 2) to compare the application of Sarāṇīyadhamma in working of business network management staff, Kasikornthai Bank according to personal factors. 3) to study suggestions about the application Sarāṇīyadhamma in working of business network management staff, Kasikornthai Bank. The sample group consisted of 136 people. The tool used was a questionnaire. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean, standard deviation. T test and one-way ANOVA test. The mean differences were analyzed individually with the method of Scheffe (Post Hoc).

The results of the study were found that:

1) An application of Sarāṇīyadhamma in working of business network management staff, Kasikornthai Bank, including 6 areas, is at a high level.

2) An application of Sarāṇīyadhamma in working of business network management staff, Kasikornthai Bank, there was no significant difference at the .05 level.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรม 6 ในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย 2) เพื่อเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรม 6 ในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย ตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 136 คน เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวและการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยเทคนิควิธีการของ Scheffe (Post Hoc) สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่ ผลการวิจัยพบว่า 1) การประยุกต์ใช้สาราณียธรรม 6 ในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย รวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก 2) การประยุกต์ใช้สาราณียธรรม 6 ในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทนำ

การแข่งขันของธุรกิจในยุคโลกาภิวัตน์ส่งผลให้ผู้บริหารองค์การพยายามปรับปรุงกลยุทธ์และกระบวนการบริหารให้มีความทันสมัย เพื่อความได้เปรียบทางการแข่งขันฝ่ายบริหาร ทรัพยากรมนุษย์ต้องมีการเปลี่ยนแปลงบทบาทและฐานะของหน่วยงานมาเป็นการสนับสนุนทางการบริหารเพื่อให้พนักงานปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารระดับสูงและฝ่ายบริหารทรัพยากรมนุษย์ได้แสวงหาแนวทางปรับปรุงการบริหารด้วยกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ตลอดจน

การมอบอำนาจให้พนักงานมีส่วนร่วมในการบริหารอย่างเต็มที่ เพื่อให้ผลผลิตขององค์การเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพเป็นสิ่งจำเป็นประการหนึ่งสำหรับการดำรงอยู่และการเจริญเติบโตขององค์การทั้งในปัจจุบันและอนาคต ตลอดจนช่วยสร้างความสามารถและความได้เปรียบในการแข่งขัน หลายองค์การจึงมุ่งพัฒนาการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม (เสถียรภาพ พันธุ์ไฟโรจน์ ณรงค์ศักดิ์ บุญเลิศ และ กิ่งพร ทองใบ, 2547: 408) สิ่งที่สำคัญในการพัฒนาประสิทธิภาพขององค์การ คือ การให้ความสำคัญกับคนหรือที่เรียกว่า ทุนมนุษย์ (Human Capital) เพราะมนุษย์หรือพนักงานถือได้ว่าเป็นหัวใจและเป็นกลไกที่สำคัญของกระบวนการพัฒนาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) ต้องมีการพัฒนาให้มีคุณภาพ มีศักยภาพ มีความรู้ ความสามารถ มีความเชี่ยวชาญ เพื่อพัฒนาองค์การให้ยั่งยืนท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง องค์การใดมีทุนมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีคุณลักษณะเหมาะสมกับสมรรถนะ (Competency) ขององค์การ ย่อมทำให้องค์การไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ (ธารณี อภัยโรจน์, 2554: 61)

งานบริการลูกค้าคือหัวใจสำคัญในการสร้างความแตกต่างทางธุรกิจ เพื่อได้ครองใจลูกค้าในปัจจุบัน ดังนั้นการปรับปรุงคุณภาพโดยเน้นเกี่ยวกับเรื่องของการบริการจึงจำเป็นและสำคัญที่สุดเพื่อที่จะให้ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย เป็นองค์กรที่มีให้การ

บริการเป็นเลิศ สามารถยืนหยัดสู้กับคู่แข่งได้ ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) มีการปรับปรุงคุณภาพเกี่ยวกับเรื่องบริการของธนาคาร เพื่อที่จะเป็นธนาคารที่บริการดีที่สุดในดวงใจของปวงชน ตามวิสัยทัศน์ของธนาคาร โดยจัดฝึกอบรมให้กับพนักงาน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่ให้บริการ ปรับปรุงสถานที่ ปรับปรุงธุรกิจบริการ เพื่อให้ลูกค้าทุกคนที่มาใช้บริการของทางธนาคาร ได้เกิดความประทับใจทั้งในการให้บริการ จะเห็นได้ชัดว่า ธนาคารกสิกรไทยมุ่งเน้นในเรื่องของคุณภาพการให้บริการลูกค้าเป็นอันดับแรกไม่ว่าจะเป็นพนักงานที่ให้บริการ ขั้นตอนการบริการ รวมทั้งสถานที่บริการ (ธนาคารกสิกรไทย, 2563: 61) ซึ่งหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานของบุคคลในฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย คือ หลักสาราณียธรรม ธรรม เป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน เป็นหลักการอยู่ร่วมกัน มี 6 ประการ ได้แก่ 1) เมตตาการุณยธรรม ทำต่อกันด้วยเมตตา คือ แสดงไมตรีและความหวังดีต่อเพื่อนงาน ร่วมกิจการ ร่วมชุมชน ด้วยการช่วยเหลือกิจธุระต่าง ๆ โดยเต็มใจ แสดงอาการกิริยาสุภาพ เคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง 2) เมตตาวิจิตรธรรม พุดต่อกันด้วยเมตตา คือ ช่วยบอกแจ้งสิ่งที่เป็นประโยชน์ สั่งสอนหรือแนะนำตักเตือนด้วยความหวังดีกล่าววาจาสุภาพ แสดงความเคารพนับถือกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง 3) เมตตาโมกขธรรม คิดต่อกันด้วยเมตตา คือ ตั้งจิตปรารถนาดี คิดทำแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กัน มองกันในแง่ดีมีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสต่อกัน 4) สาธารณโภคี ได้มาแบ่งกันกินกันใช้ คือ แบ่งปันผลที่ได้มาโดยชอบธรรม แม้เป็นของเล็กน้อยก็แจกจ่ายให้ ได้มีส่วนร่วมใช้สอยบริโภคทั่วกัน 5) สีลสามัญญตา ประพฤติให้ดีเหมือนเขา คือ มีความประพฤติสุจริตดีงามรักษาระเบียบวินัยของส่วนรวม ไม่ทำตนให้เป็นที่น่ารังเกียจหรือเสื่อมเสียแก่หมู่คณะ 6) ทิฐิสามัญญตา ปรับความเห็นเข้ากันได้ คือ เคารพรับฟังความคิดเห็นกันมี ความเห็นชอบร่วมกัน ยึดถืออุดมคติหลักแห่งความดีงามหรือจุดหมายสูงสุดอันเดียวกัน (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2552: 23 - 24)

ผู้วิจัยในฐานะเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย จึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรม 6 ในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย เพื่อนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ในการพัฒนาการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย เพื่อให้ลูกค้าทุกคนที่มาใช้บริการของทางธนาคาร ได้เกิดความประทับใจทั้งในการให้บริการ ขั้นตอนการบริการ รวมทั้งสถานที่บริการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรม 6 ในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย
2. เพื่อเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรม 6 ในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย ตามปัจจัยส่วนบุคคล

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย จำนวน 213 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย จำนวน 136 คน โดยวิธีการเปิดตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ เครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (สงครี ชมภูวงศ์, 2559: 113)

2. เครื่องมือวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้สราณียธรรม 6 ในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย แบ่งออกเป็น 2 ตอน 1. แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจัยส่วนบุคคล พนักงานผู้ตอบแบบสอบถามที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานต่างกัน 2. แบบสอบถามเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้สราณียธรรม 6 ในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยขออนุญาตผู้จัดการฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA or F-test) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ภาพรวมของการประยุกต์ใช้สราณียธรรม 6 ในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย

การประยุกต์ใช้สราณียธรรม 6	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านเมตตากายกรรม	4.12	0.78	มาก
ด้านเมตตาวจีกรรม	3.60	1.09	ปานกลาง
ด้านเมตตามโนกรรม	3.50	1.02	ปานกลาง
ด้านสาธารณโกศิ	3.38	1.08	ปานกลาง
ด้านศีลสามัญญตา	3.71	1.12	มาก
ด้านทิจญญีสามัญญตา	4.26	0.83	มาก
รวม	3.76	0.99	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า พนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย จะมีการประยุกต์ใช้การประยุกต์ใช้สราณียธรรม 6 ในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่าย

ธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านทิวาสัมมัญญา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านเมตตากายกรรม และด้านเมตตามโนกรรม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศกับการประยุกต์ใช้สารานุกรม 6 ในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย โดยรวม

การประยุกต์ใช้ สารานุกรม 6	เพศ	n	$\bar{x}$	S.D.	F	Sig
ด้านเมตตากายกรรม	ชาย	67	4.07	0.50	0.01	0.92
	หญิง	69	4.16	0.51		
ด้านเมตตาวจีกรรม	ชาย	67	3.44	0.74	3.03	0.08
	หญิง	69	3.77	0.59		
ด้านเมตตามโนกรรม	ชาย	67	3.32	0.81	1.735	0.19
	หญิง	69	3.68	0.72		
ด้านสาธารณโภคี	ชาย	67	3.24	0.88	0.695	0.406
	หญิง	69	3.51	0.78		
ด้านศีลสัมมัญญา	ชาย	67	3.57	0.93	1.323	0.252
	หญิง	69	3.85	0.83		
ด้านทิวาสัมมัญญา	ชาย	67	4.25	0.47	3.922	0.05
	หญิง	69	4.26	0.59		

*Sig.<.05

จากตารางที่ 2 พบว่า พนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย จะมีการประยุกต์ใช้สารานุกรม 6 ในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย โดยรวมทั้ง 6 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นที่มีต่อการประยุกต์ใช้สารานุกรม 6 ในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย โดยรวม ที่มีอายุต่างกัน

อายุ	n	$\bar{x}$	S.D.	F	Sig
ต่ำกว่า 30 ปี	12	3.72	0.64	1.188	0.317
31 - 40 ปี	33	3.66	0.60		

41 - 50 ปี	42	3.71	0.59
ตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป	49	3.88	0.55
รวม	136	3.76	0.58

*Sig.<.05

จากตารางที่ 3 พบว่า พนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย จะมีการประยุกต์ใช้สาราณียธรรม 6 ในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย โดยรวม ไม่แตกต่าง

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นที่มีต่อการประยุกต์ใช้สาราณียธรรม 6 ในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย โดยรวม

ระดับการศึกษา	n	$\bar{x}$	S.D.	F	Sig
ปวช./ปวส./	11	3.57	0.59	0.819	0.443
อนุปริญญา					
ปริญญาตรี	101	3.79	0.56		
ปริญญาโท	24	3.71	0.67		
รวม	136	3.76	0.58		

*Sig.<.05

จากตารางที่ 4 พบว่า พนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย จะมีการประยุกต์ใช้สาราณียธรรม 6 ในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับความคิดเห็นที่มีต่อการประยุกต์ใช้สาราณียธรรม 6 ในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย โดยรวม

ประสบการณ์ในการทำงาน	n	$\bar{x}$	S.D.	F	Sig
ไม่เกิน 5 ปี	10	3.75	0.70	1.175	0.322
6 ถึง 15 ปี	35	3.61	0.55		
16 ถึง 25 ปี	38	3.84	0.56		
ตั้งแต่ 26 ปีขึ้นไป	53	3.81	0.59		
รวม	136	3.76	0.58		

*Sig.<.05

จากตารางที่ 5 พบว่า พนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย จะมีการประยุกต์ใช้สภาราณียธรรม 6 ในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์การประยุกต์ใช้สภาราณียธรรม 6 ในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย พบว่า พนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย ที่ตอบแบบสอบถามมีการประยุกต์ใช้สภาราณียธรรม 6 ในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย รวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า พนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย นำหลักสภาราณียธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานมากมายและแตกต่างกันไปในแต่ละบุคลากร เช่น สถานการณ์ เวลา ความสนใจด้านหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา และเกิดความสำนึกทางจิตใจ นำไปใช้กับการปฏิบัติงาน และองค์กร ให้เคารพระเบียบ วินัย กฎหมาย และมีกิจกรรมายาท ซึ่งสอดคล้องกับ พระครูวิธานสุตาภรณ์ สมาจาโร (2556: 124) ได้วิจัยเรื่อง “ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักสภาราณียธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรที่ว่าการอำเภอเกรียงไกร” โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ คือด้านสาธารณโภคี เมตตาวชิกรรม เมตตาทายกรรม สีสสามัญญตา เมตตามโนกรรม และด้านทิวฐิสามัญญตา สอดคล้องกับ ยุทธศักดิ์ ภูทองไสย (2556: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “การปฏิบัติงานตามหลักสภาราณียธรรม 6 ของ ข้าราชการในศาล สังกัดสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล 4” ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการมีการปฏิบัติหน้าที่ตามหลักสภาราณียธรรม 6 ของข้าราชการในศาลสังกัดสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านดังนี้ คือ ด้านเมตตาทายกรรม ด้านเมตตาวชิกรรม ด้านเมตตามโนกรรม ด้านสาธารณโภคี ด้านสีสสามัญญตา ทิวฐิสามัญญตา และสอดคล้องกับ พระมหา

ไพฑูรย์ จิตตคนโต (2555: 78) ได้วิจัยเรื่องการนำหลักสภาราณียธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ระดับการนำหลักสภาราณียธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงาน ของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านเมตตาทายกรรม ด้านเมตตามโนกรรม ด้านเมตตาวชิกรรม ด้านสาธารณโภคี ด้านสีสสามัญญตาและด้านทิวฐิสามัญญตา

ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้สภาราณียธรรม 6 ในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

ต่างกัน พบว่า พนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการประยุกต์ใช้สราณียธรรม 6 ในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัย พระมหาไพฑูรย์ จิตตคนโต (2555: 78) ได้วิจัยเรื่องการนำหลักสราณียธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบของการนำหลักสราณียธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษาต่าง ๆ มีการนำหลักสราณียธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับพระมหาเอมกร ฐิตปัญโญ (2553: 141) ได้วิจัยเรื่อง “ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี” พบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับกาญจนา พิมพ์สุข (2555: 70) ได้วิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสราณียธรรม 6 ในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1” ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักสราณียธรรม 6 ในการบริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนในเขตพื้นที่อำเภอเมืองขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 เพราะว่าโดยภาพรวมและรายด้าน เพราะว่าไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และรายด้านไม่แตกต่างกัน

สรุป

ผลการวิเคราะห์การประยุกต์ใช้สราณียธรรม 6 ในการปฏิบัติงานของพนักงาน ฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย พบว่า พนักงานฝ่ายบริหาร การปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย ที่ตอบแบบสอบถามมีการประยุกต์ใช้ สราณียธรรม 6 ในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย รวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.76 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเมตตาวจีกรรม ด้านเมตตามโนกรรม ด้านสาธารณโกศี มีการประยุกต์ใช้สราณียธรรม 6 อยู่ในระดับปานกลาง ด้านเมตตาทายกรรม ด้านศีลสามัญญตา และด้านทวิญญูสามัญญตา มีการประยุกต์ใช้สราณียธรรม 6 อยู่ในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้สราณียธรรม 6 ในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน พบว่า พนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีการประยุกต์ใช้สราณียธรรม 6 ในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 ควรรักษาการนำหลักหลักสาราณียธรรมไปใช้ในการปฏิบัติงานของพนักงานไว้ เพื่อสร้างแรงจูงใจและความใส่ใจของพนักงานให้อยู่ในระดับสูงสุดต่อไป

7.1.2 ควรมีการอบรมพัฒนาจิตใจของพนักงานอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะการรู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเองซึ่งอาจแสดงออกมาด้วยการพูดจาที่ไม่ไพเราะ

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

7.2.1 ควรศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรม 6 ในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทย

7.2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสันโดษ ในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารกสิกรไทย

บรรณานุกรม

- กาญจนา พิมพ์สุข. (2555). การประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรม 6 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ธนาคารกสิกรไทย. (2563). รายงานการพัฒนาเพื่อความยั่งยืน 2563. กรุงเทพฯ : ธนาคารกสิกรไทย.
- ธาริณี อภัยโรจน์. (2553). การศึกษาสมรรถนะหลักเพื่อการพัฒนาบุคลากร: กรณีศึกษาสำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พระครูวิธานสุตาภรณ์ สมาจาโร (ม้นประสงค์). (2556). การประยุกต์ใช้หลักสาราณียธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร ที่ว่าการอำเภอองไกรลาศจังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2552). ธรรมานุญชีวิต พุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม. (พิมพ์ครั้งที่ 116). กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม.
- พระมหาไพฑูรย์ จิตตพนโต (ลุนพันธ์). (2555). การนำหลักสาราณียธรรมไปใช้ ในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาเอกมร จิตปัญโญ (คงตางาม). (2553). ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ยุทธศักดิ์ ภูห้อยไสย. (2556). การปฏิบัติงานตามหลักสาราณียธรรม 6 ของ ข้าราชการในศาล สังกัดสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาศาล 4. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

เสถียรภาพ พันธุ์โพธิ์จรณ์ ณรงค์ศักดิ์ บุญเลิศ และ กิ่งพร ทองใบ. (2547). “ปรัชญาและแนวคิดการจัดการทรัพยากรมนุษย์” ใน ประมวลสาระชุดวิชาการจัดการองค์การและทรัพยากรมนุษย์. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สงศรี ชมภูวงศ์. (2559). สถิติสำหรับการวิจัย. นครศรีธรรมราช : ฝ่ายเอกสารและตำรา สำนักส่งเสริมวิชาการวิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช.

คำขอบคุณ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือจากพระเมธาวิจารย์ส, รศ.ดร. และพระมหาวิโรจน์ คุตตวิโร, ผศ.ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาหลักที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้องตลอดจนได้แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ รวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ ยังได้รับความอนุเคราะห์จากผู้จัดการ และพนักงานฝ่ายบริหารการปฏิบัติงานเครือข่ายธุรกิจ ธนาคารกสิกรไทยทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี